

Warszawa 26 października 2026 r.

Dr Justyna Zakrzewska

Prezes regionalnego oddziału PIBR w Warszawie

Szanowna Pani Prezes,

W załączeniu przekazujemy rekomendacje praktyczne dla biegłych rewidentów, po zakończeniu części empirycznej programu badawczego realizowanego w 2026 roku w SGH w ramach projektu RIDTEAM25 *Assurance Incorporated Automated Machine Learning Application in the Prediction of Corporate Bankruptcy*, niniejsze rekomendacje nie stanowią ani zobowiązań ani standardów a są wyrazem opinii zespołu badawczego na podstawie wstępnej analizy materiału empirycznego.

Mamy nadzieję, że choć w takim stopniu możemy Państwu podziękować za zaangażowanie i pomoc w przeprowadzeniu badania.

Z wyrazami szacunku

Piotr Staszekiewicz

 Podpisano przez/ Signed by:
Piotr
Staszekiewicz
Data/ Date: 26.10.2026 13:48

Rekomendacje dla biegłych:

1. Ryzyko badania w przypadku konfliktu celów agentów sztucznej inteligencji (AI) w czasie objętym badaniem.

Wzór:

$$AR = IR \times CR \times DR \times AIR, \quad \text{gd}y \text{ } AIR \in (0,1)$$

AR – ryzyko badania, IR – ryzyko nieodłączne, CR – ryzyko kontroli, DR – ryzyko przeoczenia, AIR- Ryzyko wynikające z jednoczesnego stosowania AI – pojawia się wtedy, gdy narzędzia AI po obu stronach wchodzi z sobą w interakcję, a ich cele nie są zgodne.

Praktyczna rekomendacja: biegły rewident powinien ocenić nie tylko to, czy AI stosowana przez badaną jednostkę może prowadzić do błędów (składowa ryzyka kontroli), lecz także to, czy narzędzia AI wykorzystywane podczas badania są w stanie te błędy wykryć (składowa ryzyka przeoczenia). Nie należy zakładać, że zastosowanie AI po obu stronach automatycznie zwiększa wiarygodność wyników. Przykład potencjalnego uzupełnienia dokumentacji w załączniku.¹

2. Wynik modelu predykcji upadłości z reguły nie jest wystarczającym ani odpowiednim dowodem badania w zakresie oceny ryzyka dalszej kontynuacji działalności jednostki badanej.
3. Wyniki modelu predykcji upadłości są odpowiednim narzędziem analitycznym do oceny potencjalnej szkodowości portfela, przy założeniu lokalizacji modelu i przy małym opóźnieniu czasowym między estymacją a momentem wykorzystania.
4. Estymacja modelu dla celów analizy założenia o dalszym kontynuowaniu działalności przez grupę kapitałową, nie gwarantuje jego przenaszalności na inne systemy prawne nawet jeśli zmienne modelu są istotne pod względem statystycznym.
5. Nie zaleca się stosowania modeli opartych o dane ze sprawozdań finansowych, do firm notowanych na rynkach regulowanych, w takiej sytuacji, modele przeżycia oparte o dane rynkowe lub mieszane mają z reguły większą sprawność.
6. Zidentyfikowano prawdopodobną tendencję wśród młodszych stażem kandydatów na rewidentów do nadmiernej akceptacji bezpośrednich wyników modelowania z niskim poziomem świadomości klas błędów generowanych przez modele.
7. Budowanie zawansowanych agentów AI i stosowanie w praktyce zawodowej wymaga kontroli kosztów tokenów oraz monitorowania luki kompetencji wśród kandydatów na biegłych rewidentów.

Przedstawione rekomendacje są poglądem zespołu badawczego, wyniki nie zostały opublikowane w recenzowanych czasopismach (poza pkt 1) więc nie stanowią zasobu naukowego. Rekomendacje nie stanowią ani zobowiązania, ani standardu pracy zawodowej, a ich wykorzystanie jest w pełni uzależnione od osądu zawodowego biegłego rewidenta.

¹ Podstawa teoretyczna, załącznik internetowy (*Supplementary data*) do publikacji Staszkiewicz P, Szelągowska A, Strzelecka AM (2026), "The role of attitudes towards responsibility in applying artificial intelligence to auditor risk assessment processes". *Meditari Accountancy Research*, Vol. 34 No. 7 pp. 79–96, doi:10.1108/MEDAR-08-2024-2613

Załącznik. Lista kontrolna oceny zasadności zastosowania rozszerzonego modelu AIR

Cel: udokumentowanie na etapie planowania badania, czy zachodzą przesłanki do zastosowania rozszerzonego modelu AIR.

A. Identyfikacja zlecenia

Nazwa badanej jednostki:
Okres sprawozdawczy:
Osoba przeprowadzająca ocenę:
Data oceny:

B. Weryfikacja warunków zastosowania modelu AIR

Warunek 1. Jednoczesne wykorzystanie agentów AI przez obie strony

Pytanie kontrolne	Tak	Nie	Nie ustalono
1. Czy zespół audytowy korzysta z agentów AI w trakcie badania lub do wspomaganie pracy zespołu?	☐	☐	☐
2. Czy badana jednostka korzysta z agentów AI w swojej działalności lub w procesach związanych z przygotowaniem informacji podlegających badaniu?	☐	☐	☐

Warunek 2. Przeciwstawne cele agentów AI

Pytanie kontrolne	Tak	Nie	Nie ustalono
3. Czy cele realizowane przez agentów AI po obu stronach mogą pozostawać w konflikcie?	☐	☐	☐
4. Czy sposób działania jednego agenta może utrudniać drugiemu osiągnięcie celu, np. przez selekcję, przetwarzanie lub interpretację informacji albo utrudnienie wykrycia nieprawidłowości?	☐	☐	☐

C. Opis zidentyfikowanych zastosowań AI

- Zastosowanie AI przez zespół audytowy:
.....
.....
- Zastosowanie AI przez badaną jednostkę:
.....
.....
- Cele realizowane przez agentów AI i możliwe obszary konfliktu:
.....
.....

D. Wniosek z oceny

Należy zaznaczyć właściwą odpowiedź:

- ☐ **Rozszerzony model AIR ma zastosowanie** – ustalono jednocześnie wykorzystanie agentów AI przez obie strony oraz możliwość konfliktu ich celów.
- ☐ **Rozszerzony model AIR nie ma zastosowania** – co najmniej jeden z dwóch warunków nie jest spełniony.
- ☐ **Nie można rozstrzygnąć** – dostępne informacje są niewystarczające; konieczne jest ich uzupełnienie.

E. Dalsze działania, jeżeli model AIR ma zastosowanie

- Zidentyfikowane ryzyko i jego potencjalny wpływ na badanie:
.....
.....
- Planowane dodatkowe lub zmodyfikowane procedury badania:
.....
.....
- Sposób udokumentowania oceny i jej wyników:
.....
.....
- Osoba odpowiedzialna za dalsze działania:
- Data i podpis osoby dokonującej oceny:

Uwaga: zaznaczenie odpowiedzi „nie ustalono” wymaga wyjaśnienia przed ostatecznym sformułowaniem wniosku. Samo spełnienie warunków zastosowania modelu AIR nie przesądza o podwyższonym ryzyku badania; wymaga ono oceny w kontekście konkretnego zlecenia.